

Plynárenství se připravuje na nízkoemisní budoucnost

- Zemní plyn se stane významným prvkem v dekarbonizaci české energetiky, zejména pak teplárenského sektoru
- Nezbytné jsou investice do distribuční plynárenské sítě včetně testování nových technologií spojených s biometanem nebo vodíkem
- Nízkoemisní nákladní doprava se do budoucna neobejde bez využití zkapalněného zemního plynu (LNG)

Praha 20. října 2021 – Zajištění bezpečného a spolehlivého provozu plynárenské infrastruktury, příprava na transformaci za využití nových plynů s ohledem na celoevropské „zelené“ plány, plynofikace sektoru teplárenství kvůli odklonu od využívání uhlím nebo aktivní pomoc české vládě při jednání s Evropskou komisí. To jsou zásadní teze, jež vyplynuly z 27. Podzimní plynárenské konference na téma „České plynárenství v kontextu vnitrostátního plánu pro oblast energetiky a klimatu“, která se konala 11. a 12. října 2021 v Praze. Generálním partnerem on-line konference se stala společnost GasNet, partnery pak Pražská plynárenská Distribuce a EG.D.

Úvodní slovo patřilo Martinu Slabému, předsedovi Rady Českého plynárenského svazu (ČPS), jehož se svými zdravicemi vystřídali Martin Gebauer, Managing Director and Head of Central and Eastern Europe, MIRA Executive Chairman, ze skupiny GasNet, a Claudia Viohl, generální ředitelka skupiny E.ON v ČR. Všichni tři zdůraznili nezastupitelnou roli plynu jako dostupného a bezpečného paliva v postupné transformaci na bezemisní ekonomiku. *„Současná krize trhu s energiemi dává nepřehlédnutelný impuls k systémovým změnám v energetické politice, evropské i tuzemské. Dnes tu krizi dokážeme zvládnout, za pět let už to nemusí být možné,“* zdůraznil M. Slabý.

Lenka Kovačovská, výkonná ředitelka ČPS, nastínila zásadní výzvy pro Českou republiku. Podle ní je to právě plynárenství, které přeměnu tuzemské energetiky umožní, ať už jde konkrétně o elektroenergetiku, teplárenství nebo dopravu. *„Je nezbytné si přiznat, že plyn je klíčovým hybatelem udržitelné energetiky. Využitím dostupných plynových technologií navíc dosáhne EU i ČR rychlého snížení emisí,“* uvedla L. Kovačovská s tím, že změny musí doznat i samotné plynárenství. Jako příklad uvedla větší využívání biometanu či vodíku a s tím související proces postupného ozeleňování a dekarbonizace. Podpora by se měla týkat kogenerace a zachování či dalšího rozvoje centrálního zásobování teplem, jemuž bude umožněna transformace na zemní plyn.

Důležitou roli zemního plynu vyzdvihl také Radek Benčík, jednatel NET4GAS. Zmínil, že společnost plánuje posílení výstupní kapacity z přepravní soustavy do regionu severní Moravy a zároveň připravuje soustavu i na jiné typy plynů včetně vodíku. Společnost NET4GAS je zakládajícím členem iniciativy European Hydrogen Backbone, která představuje vizi možného

rozvoje plynárenské infrastruktury pro přepravu vodíku. „*Plynárenská infrastruktura bude v nejbližších letech i nadále sloužit pro přepravu zemního plynu, v delším časovém horizontu zajistí přepravu dekarbonizovaných plynů, například vodíku,*“ je přesvědčen R. Benčík.

Plyn jako jediná možná náhrada uhlí v sektoru teplařství

Jak připomněl Andrej Prno, ředitel operativního Asset Managementu skupiny GasNet, dekarbonizace teplařství je nevyhnutelná pro splnění klimatických cílů České republiky. Přechod z uhlí na zemní plyn je proto společným cílem teplařských i plynárenských společností. Jak GasNet, tak i ostatní provozovatelé distribučních soustav v ČR vyhodnocují potenciál a připravenost na plánovanou změnu. „*Celková úroveň plynofikace v České republice patří k nejvyšším v Evropě. Distribuční soustava byla historicky stavěna na větší kapacity, než na jakou je nyní využívána,*“ sdělil A. Prno s tím, že GasNet zmapoval trh se zdroji uhlí a identifikoval 101 výrobců tepla s potenciálem přechodu na plyn. Podle posledních údajů potvrdilo již 41 teplař přechod na plyn včetně navýšení stávající potřeby. Teplařské zdroje, které se rozhodly přejít na zemní plyn, se primárně nacházejí v severních Čechách a na severní Moravě. V dlouhodobém horizontu lze podle A. Prna předpokládat postupný přechod ze zemního plynu na obnovitelné plyny, zejména biometan a vodík.

Zemní plyn jako efektivnější a komfortnější náhradu za uhlí v sektoru teplařství jednoznačně spatřuje i Tomáš Drápela, předseda výkonné rady Teplařského sdružení ČR. „*Plyn je objektivně jedinou plnohodnotnou náhradou za uhlí pro české teplařství. Pokud ovšem nebude v Bruselu notifikován zákon POZE anebo nebude zavedena uhlíková daň pro všechny výrobce tepla, tak ani plyn problém teplařům s vysokými cenami kvůli rostoucí ceně emisních povolenek nevyřeší,*“ konstatoval T. Drápela.

Aktivity v procesu postupné plynofikace teplařství vykazuje rovněž Energetický regulační úřad (ERÚ), jak připomněl Petr Kusý, člen Rady ERÚ. „*Naše nové tarify, platné od roku 2022, boří bariéry připojení teplař k plynárenské soustavě. Čím snazší bude změna pro teplařny, tím spíše ji spotřebitel nepozná na své peněženke či komfortu vytápění,*“ informoval P. Kusý.

Také podle Reného Neděly, náměstka pro řízení sekce energetiky na ministerstvu průmyslu a obchodu, je zemní plyn reálnou cestou, jak dekarbonizovat teplařský sektor. „*Aktuální skokové růsty cen energií znamenají pro sektor plynárenství důležitou výzvu. V EU bude muset zemní plyn obhájit svoji úlohu v energetické transformaci,*“ říká R. Neděla s tím, že jednání s Bruselem jsou ohledně možných ústupků dost obtížná a ČR v této souvislosti potřebuje další spojení. Navíc je i samotná evropská legislativa značně nepředvídatelná.

Pavel Zámyslický, ředitel odboru energetiky a ochrany klimatu na ministerstvu životního prostředí (MŽP), informoval, že pro přechod teplařství na plyn je vyčleněno zhruba 80 miliard Kč. „*Plynové*“ projekty by měly být podávány co nejdříve, konkrétně v horizontu několika let,

protože šance na jejich realizaci se průběžně zmenšuje a Evropská komise není nakloněna další podpoře zemního plynu. „*Před sektorem plynárenství leží obrovská výzva. Pokud má přispět k transformaci směrem ke klimaticky neutrální Evropě do 2050, musí velmi rychle přijít s řešeními, která povedou k čistým nulovým emisím oxidu uhličitého v následujících dekádách,*“ shrnul P. Zámyslický.

Funkční plynárenství je nezbytný předpoklad k dosažení výrazné dekarbonizace

Michal Macenauer, ředitel strategie společnosti EGÚ Brno, považuje plyn za řešitele mnoha budoucích výzev, ať už jde o kombinovanou výrobu elektřiny a tepla nebo samotnou pozici plynárenství jako nezbytného stabilizačního prostředku. „*Bez plynu nelze zajistit bezpečný provoz elektrizační soustavy včetně teplárenství v žádné z možných variant rozvoje. Energetika pro dosažení výrazné dekarbonizace potřebuje funkční plynárenství,*“ zdůraznil M. Macenauer. Aby elektrizační soustava spolehlivě fungovala, bude do roku 2050 zapotřebí zprovoznit nové plynové zdroje zajišťující přes 6000 MW pro výrobu a okolo 800 MW jako zálohu.

Jak uvedl David Šafář, člen představenstva EG.D., jejich společnost posiluje investice do rozvoje a obnovy distribuční sítě plynu včetně testování nových technologií s ohledem na rozvoj biometanu a vodíku.

První den konference zakončil kulatý stůl na téma „Plyn a jeho trading v (post)covidové době“. O cenotvorbě, spotřebě plynu v covidovém období nebo o naplněnosti zásobníku diskutovali Michal Slabý, ředitel strategie NET4GAS, Daniel Pexidr, výkonný ředitel a člen představenstva EP Commodities, Michal Pech, místopředseda představenstva RWE Supply & Trading CZ, Zbyněk Pokorný, obchodní ředitel RWE Gas Storage CZ, a Jiří Mlynář, vedoucí nákupu energií E.ON Energie.

Na rostoucí zájem o plyn je třeba navázat nabídkou komplexních služeb pro domácnosti a posílením spolupráce se školami pro výchovu budoucích odborníků

Druhý den plynárenské konference odstartovala Erika Vorlová, členka Management Boardu ve společnosti GasNet. Představila strategii ESG, která v GasNetu zahrnuje tři pilíře: udržitelnost a budoucnost plynu, péče o lidi i společnost kolem nás & odpovědné podnikání. Další tématem byl digitální rozvoj a cloudová řešení pro řízení financí, práci v terénu či evidenci plynárenských aktiv. Závěrečná část tohoto bloku byla věnovaná získávání a výchově budoucí plynárenské generace, ve které Erika zdůraznila důležitost spolupráce se školami.

Jan Zápotočný, místopředseda představenstva E.ON Energie, zmínil, že zájem o vytápění domů plynovými kotly roste. Zemní plyn má podle něj u domácností do budoucna potenciál, na druhou stranu komodita není všechno a zákazníci očekávají kompletní řešení své situace. „*Oblíbenost zemního plynu hodně ovlivňují i kotlíkové dotace. Na další podporu výměn*

neekologických zdrojů je připraveno 14 miliard korun,“ připomněl J. Zápotočný s tím, že počátkem roku 2020 bylo v provozu ještě 365 tisíc nevyhovujících kotlů, které čeká výměna.

Plyn bude mít svou roli nejen teplárenství, ale také v dopravě nebo při dlouhodobém uskladňování energie

Podle Jiřího Šimka, jednatele innogy Energo, člena Rady COGEN Czech a člena Rady ČPS, je zemní plyn bezpečným a vyzkoušeným palivem na cestě k nízkoemisní budoucnosti jak v energetice, tak v dopravě. S přechodem tepláren z uhlí na plyn je podle něj zapotřebí začít co nejdříve, neboť samotná realizace se pohybuje mezi 5–7 lety. Jak dodal Lukáš Pokrupa, ředitel úseku Retail v MND, bezemisní ekonomiku zaplatí koncový zákazník. Jan Kříž, náměstek pro řízení sekce fondů EU, finančních a dobrovolných nástrojů na MŽP, připomněl, že zájem o plynové kotle v rámci programu kotlíkových dotací stoupá. Například v poslední výzvě o ně požádal každý třetí zájemce. S plynem se podle něj nadále počítá v jednotlivých dotačních programech a až 30 % financí z Modernizačního fondu má být vyčleněno právě na „plynové“ projekty. Zdůraznil také, že plyn jednoznačně přispívá ke zlepšení kvality ovzduší ve velkých aglomeracích.

Zdeněk Kaplan, jednatel innogy Energo, uvedl, že tuzemská síť plnicích stanic na stlačený zemní plyn (CNG) pokrývá celou ČR. Další rozvoj je podle něj závislý na roli plynu při naplňování klimatických cílů v dopravě. V oblasti kamionové dopravy se začíná postupně prosazovat zkapalněný zemní plyn (LNG) i s vlastní infrastrukturou. Do budoucna je také nutno počítat s rolí biometanu i vodíku. Důležitá přitom bude investiční podpora státu, zejména pokud jde o nové technologie. „*Zdroje zeleného vodíku je třeba řešit v mezinárodním kontextu. Všichni dovézet nemohou, někdo musí i produkovat,*“ zmínil Martin Paidar, člen představenstva České vodíkové technologické platformy (HYTEP).

Kontakt:

Garik Hammer
DDeM, s. r. o.
Polská 10
120 00 Praha 2

tel.: +420 739 004 799
tel.: +420 222 250 300
e-mail: ghammer@ddem.cz

Český plynárenský svaz (ČPS) je nezávislé sdružení firem a odborníků působících v plynárenství a souvisejících oborech. ČPS navázal v roce 1992 na bohatou činnost svých předchůdců, kteří v tehdejším Československu založili již v roce 1919 Československý plynárenský a vodárenský svaz a byli spoluzakladateli Mezinárodní plynárenské unie (IGU) v roce 1931. ČPS v současné době sdružuje více než 200 odborných sdružení a firem působících v plynárenství, přes 260 individuálních členů, ve velké většině špičkových plynárenských odborníků, a přes 60 čestných členů.